

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และคณะทำงานด้านข้อมูลรายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๐

เรื่อง วันข้าราชการพลเรือน
เรียบเรียง นายโชคสุข กรกิตติชัย วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑
สำนักวิชาการ
ออกอากาศ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๐

เมื่อกล่าวถึงข้าราชการพลเรือนนั้น ในอดีตมีสมุหนายกเป็นหัวหน้าข้าราชการฝ่ายพลเรือน มีการแบ่งการบริหารราชการส่วนกลางออกเป็นกรม โดยมีกรมสำคัญ ๔ กรม คือ เวียง วัง คลัง นา โดยระบบข้าราชการพลเรือนมีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๓๕ ต่อมาระบบข้าราชการพลเรือนยุคใหม่เริ่มต้นขึ้น เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ทรงออกพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ โดยในมาตรา ๔ ได้กำหนดความหมายของข้าราชการพลเรือนไว้ว่า “ข้าราชการพลเรือน หมายถึง ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เข้ารับราชการในกระทรวงทบวงกรมแผ่นดินฝ่ายพลเรือน เว้นข้าราชการฝ่ายตุลาการ และให้รวมทั้งข้าราชการฝ่ายพลเรือนในกระทรวงการทหาร” ในปัจจุบัน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ว่า “ข้าราชการพลเรือน หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ให้รับราชการ โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณในกระทรวง กรมฝ่ายพลเรือน” ปัจจุบันข้าราชการพลเรือนทั่วประเทศ (ข้อมูล ณ ปี ๒๕๕๘) มีจำนวน ๒.๑๖ ล้านคน ประกอบด้วยข้าราชการประจำ ๑.๒๙ ล้านคน (ร้อยละ ๕๙.๙๔) รองลงมาเป็นลูกจ้างชั่วคราว ๐.๓๓ ล้านคน (ร้อยละ ๑๕.๔๑) พนักงานจ้าง ๐.๒ ล้านคน (ร้อยละ ๙.๓๑) ลูกจ้างประจำ ๐.๑๗ ล้านคน (ร้อยละ ๘.๑๑) และพนักงานราชการ ๐.๑๕ ล้านคน (ร้อยละ ๗.๒๓) ตามลำดับ โดยข้าราชการประจำ จำนวน ๑.๒๙ ล้านคนนั้น ส่วนใหญ่สังกัดราชการบริหารส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๘๔ โดยสังกัดราชการบริหารส่วนท้องถิ่นเพียงร้อยละ ๑๖.๑๖

หากย้อนดูในอดีตว่า เหตุใดจึงถือวันที่ ๑ เมษายนของทุกปี เป็น “วันข้าราชการพลเรือน” สืบเนื่องจากเป็นวันที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑ เป็นฉบับแรก ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๒ นั้นเอง อีกทั้งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับนี้เป็นการจัดระเบียบข้าราชการฝ่ายพลเรือนให้เป็นมาตรฐาน จึงได้ถือวันนี้เป็นวันข้าราชการพลเรือน โดยการจัดงานในวันข้าราชการพลเรือนมีเป็นครั้งแรกในปี ๒๕๒๒ เป็นปีที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของรัฐ และสมาคมที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือนได้หารือกันที่จะให้มีการจัดงานเนื่องในโอกาสครบรอบ ๕๐ ปี แห่งการใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ในที่สุด จึงได้ร่วมกันจัดงาน “สัปดาห์การบริหารงานบุคคล” ขึ้น ระหว่างวันที่ ๑ - ๗ เมษายน ๒๕๒๒ จากการจัดงานดังกล่าว จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลต่าง ๆ ของรัฐ และสมาคมที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือน

ได้เห็นพ้องต้องกันว่า ควรจะมีวันข้าราชการพลเรือนขึ้นมา และควรถือเอาวันที่ ๑ เมษายน เป็น “วันข้าราชการพลเรือน”

นอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว ยังเป็นเครื่องแสดงถึงกตเวทิตุณ น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ในพระมหาจักรีบรมราชวงศ์ ซึ่งเป็นผู้ทรงวางรากฐานระเบียบข้าราชการพลเรือนไทยสมัยใหม่ในทุกกระทรวง ทบวง กรม ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดงานวันข้าราชการพลเรือน ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของข้าราชการในการเป็นผู้ให้บริการ เสียสละ และอุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม

๒. เพื่อให้ข้าราชการได้ตระหนักถึงเกียรติ หน้าที่ สามัคคี ซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของข้าราชการอันจะเปลี่ยนภาพพจน์ ทศนคติของประชาชนที่มีต่อข้าราชการให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

๓. เพื่อเผยแพร่ผลงานใหม่ ๆ ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชน

๔. เพื่อยกย่องส่งเสริมข้าราชการที่มีความประพฤติ และผลการปฏิบัติงานดีเด่น รวมถึงการเผยแพร่เกียรติคุณของข้าราชการดีเด่นให้ปรากฏ อันจะช่วยสร้างขวัญ และกำลังใจให้ข้าราชการกระทำ ความดีตลอดไป

๕. เพื่อให้วันข้าราชการพลเรือน (๑ เมษายน) เป็นวันที่มีความหมายอยู่ในความทรงจำและเป็นวันที่ยอมรับของข้าราชการ และประชาชนโดยทั่วไป

โดยหัวใจหลักของงานวันข้าราชการพลเรือนจะเป็นการแสดงนิทรรศการผลงานของส่วนงานราชการต่าง ๆ รวมไปถึงการประกาศและมอบเกียรติบัตร ยกย่อง เชิดชู สดุดีข้าราชการดีเด่น กับพนักงานข้าราชการพลเรือนที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น เพื่อเป็นเกียรติ ขวัญ และกำลังใจให้กับข้าราชการพลเรือนนั่นเอง ซึ่งการจัดงานในส่วนกลาง จะมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ส่วนภูมิภาคจะมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และในทุกปีพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตรทรงมีพระบรมราโชวาทพระราชทานเนื่องโอกาสในวันข้าราชการพลเรือน โดยในปี ๒๕๕๙ ที่ผ่านมา มีใจความว่า “การปฏิบัติงานทุกอย่างของข้าราชการ มีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ และประชาชนทุกคน ข้าราชการทุกฝ่ายทุกระดับ จึงต้องระมัดระวังการปฏิบัติทุกอย่างให้สมควรและถูกต้องด้วยหลักวิชา เหตุผล ความชอบธรรม ข้อสำคัญ เมื่อจะทำการใด ต้องคิดให้ดี โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นให้รอบคอบและรอบด้าน เพื่อให้งานที่ทำบังเกิดผลดี ที่เป็นประโยชน์แท้แต่อย่างเดียว”

บรรณานุกรม

บุญเกียรติ การะเวกพันธ์ และคณะ. (ม.ป.ป.). ระบบข้าราชการพลเรือน. สืบค้น ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%82%E0%B8%89%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9E%E0%B8%A5%E0%B8%80%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%99>

ประวัติความเป็นมาการจัดงานวันข้าราชการพลเรือน. (๑๖ มีนาคม ๒๕๕๙). สืบค้น ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

จาก http://pr.prd.go.th/ratchaburi/ewt_news.php?nid=๘๑๗๘&filename=ov

“พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๑” (๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๑).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๔๕, น. ๒๙๔

“พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑” (๒๕ มกราคม ๒๕๕๑). ราชกิจจานุเบกษา,

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๒ ก, น. ๑-๒.

สำนักพัฒนาระบบบำนาญตำแหน่งและค่าตอบแทน สำนักงาน ก.พ.. (๒๕๕๙) **กำลังคนในภาครัฐ**

ในฝ่ายพลเรือน. สืบค้น ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ จาก <http://www.ocsc.go.th/sites/default/fileattachment/article/book-isbn-๙๗๘๖๑๖๕๔๘๑๗๘๖-thai-gov-manpower-๒๕๕๘-p.pdf>

๑ เมษายน วันข้าราชการพลเรือน. (๒๖ มีนาคม ๒๕๕๖). สืบค้น ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

จาก <http://scoop.mthai.com/specialdays/๕๐๕๓.html>